

De zorgzame school

Verhaal over leerling met leerproblemen bij Het Nieuwe Lyceum

Wie denkt dat het moderne onderwijs meer aandacht voor het kind heeft, een betere begeleiding geeft en hulpprogramma's aanbiedt voor een veelvoud aan leerproblemen, zal zijn mening toch moeten bijstellen na lezing van het onderstaande verslag.

Het betreft het verhaal van Wim B., een jongetje dat uit Indië kwam en in 1936 werd opgenomen in het toenmalige internaat van het pas opgerichte Nieuwe Lyceum aan het Vermeerplein. Wat maakt het verhaal zo bijzonder? Wim is de enige zoon van een Indische ambtenaar en moet na zijn lagere schoolopleiding naar Nederland voor middelbaar onderwijs. Op het internaat beschouwt de rector, Walle van Popta, zijn leerlingen als pleegkinderen en neemt de opvoeding met grenzeloze toewijding en onuitputtelijk geduld voor zijn rekening. Maar Wim is duidelijk achter bij de kinderen hier en kan niet bevorderd worden naar de tweede klas. Daarom wordt door de rector gepleit voor een voorzichtige aanpak en moet Wim de eerste klas nog maar eens rustig repeteren.

Psychotchniek

Het tweede jaar lijkt aanvankelijk beter te gaan en Wims vader schrijft vanuit Indië dat hij verwacht dat zijn zoon met vlag en wimpel zal overgaan naar de tweede klas. Maar de rector is er niet zo gerust op en vraagt een bevriende relatie om advies. Dit leidt tot een verslag van de Stichting voor Psychotechniek waarin we lezen dat Wim in een eigen wereld leeft en voor de omgeving min of meer onbereikbaar is. Van Popta schrijft Wim's vader

uitgebreid met de bedoeling hem met andere ogen naar zijn zoon te kijken en voorbereid te zijn dat het moment zal kunnen komen waarop overwogen moet worden welke weg met hem moeten inslaan. Voor vader is er maar één weg: harder aanpakken. Inmiddels eindigt het tweede jaar van Wim's verblijf op school opnieuw in een teleurstelling.

Vader wil of kan nog steeds niet begrijpen waar de schoen wringt. Hij meent nog steeds dat alle moeilijkheden voortvloeien uit een groot gebrek aan ijver bij Wim. Van Popta klimt weer in de pen en schrijft: "Ik begrijp zeer wel uw grote zorg in deze voor uw enig kind. Maar de enige waarachtige houding daarbij is te erkennen dat Wim, hetzij door beperktheid van aangeboren gaven, hetzij door één nog voortdurende achterstand in de ontwikkeling beneden het normale peil van zijn leeftijd blijft". Na een

bezoek aan de kinderpsycholoog die meent dat het mogelijk moet zijn dat Wim ooit de HBS-A zal kunnen aflopen, schrijft de rector naar Indië: "Zowel met de eigen leerkrachten als wellicht met enkele van buiten geloof ik wel dat het ons zal gelukken. Mijn vrouw en ik zullen voor hem zorgen als voor een eigen kind".

Rigoreus plan

Zal het dan in 1939 toch de goede kant op gaan? Maar het schooljaar is nauwelijks halverwege, of er komen weer alarmerende berichten. Verwachtingen zijn gewekt, zeker bij de vader in Indië, en deze worden niet waargemaakt. Goede raad is duur en tenslotte komt de kinderpsycholoog met een rigoreus plan. Wim zal voor ongeveer een half jaar gaan werken bij een kwekerij in Groenekan om zijn fysieke ontwikkeling ter hand te nemen. Men is ervan overtuigd dat door deze maatregel Wim met sprongen

vooruit zal gaan en daarna waarschijnlijk in staat zal zijn het onderwijs in de school normaal te volgen. Tot ieders verrassing stemt vader in met de plannen, en zo eindigt het derde jaar van Wim als leerling aan Het Nieuwe Lyceum met een zes maanden verblijf op de kwekerij.

Aan het begin van het nieuwe schooljaar schrijft de rector dat het voor Wim beter zou zijn de begonnen proef nog niet af te breken. Hij gaat nu twee ochtenden naar school en werkt verder op de kwekerij waar hij fysiek zeker vooruit is gegaan. Maar in een brief aan het eind van het schooljaar lezen we dat: "wij blijven hier staan voor zekere grenzen, waar Wim nog niet overheen te brengen is". En hier eindigt het vierde jaar van Wim's verblijf op Het Nieuwe Lyceum.

In de zomer van 1940 blijkt de verbinding met Indië verbroken. Wim is inmiddels 17 jaar en er zit geen

enkel schot in de zaak, zeker niet wat school betreft. Opnieuw volgt een onderzoek door de Stichting voor Psychotechniek. De resultaten zijn weinig bemoedigend: "Nu zijn ontwikkeling eigenlijk weinig of niet meer schijnt te beïnvloeden te zijn, lijkt het ons het beste, als de opvoeders bakzeil halen en hem zijn eigen gang te laten gaan..." Al die tijd is er geen bericht uit Indië geweest. Wim blijft op het internaat en kan voorlopig niet naar de kwekerij omdat "hij kans heeft gezien ook de achterband stuk te rijden en daardoor zichzelf heeft beroofd van het gebruik van zijn fiets". Dat is het laatste nieuws uit 1941. Pas in het voorjaar van 1942 vangt het laatste hoofdstuk in de schoolgeschiedenis van Wim aan. De Openbare Leeszaal in Zeist is bereid hem enkele dagen per week in het magazijn te laten werken. De rector is opgetogen en schrijft: "om te beginnen met bijvoorbeeld

drie dagen in de week hem naar Zeist te laten gaan om daarnaast nog enig onderwijs bij ons te kunnen volgen". Door het weggefallen zijn van het contact met Wim's ouders wordt in de zomer een familieberaad gehouden. De uitkomst van dit beraad is verbluffend. Het plan is hem in huis trachten te krijgen bij een eenvoudig onderwijzersgezin, waar o.a. één of meerdere jongens van ongeveer zijn leeftijd zijn en waar iedere dag streng toezicht op zijn huiswerk gehouden kan worden. De geschiedenis dreigt zich te herhalen.

Laatste bericht

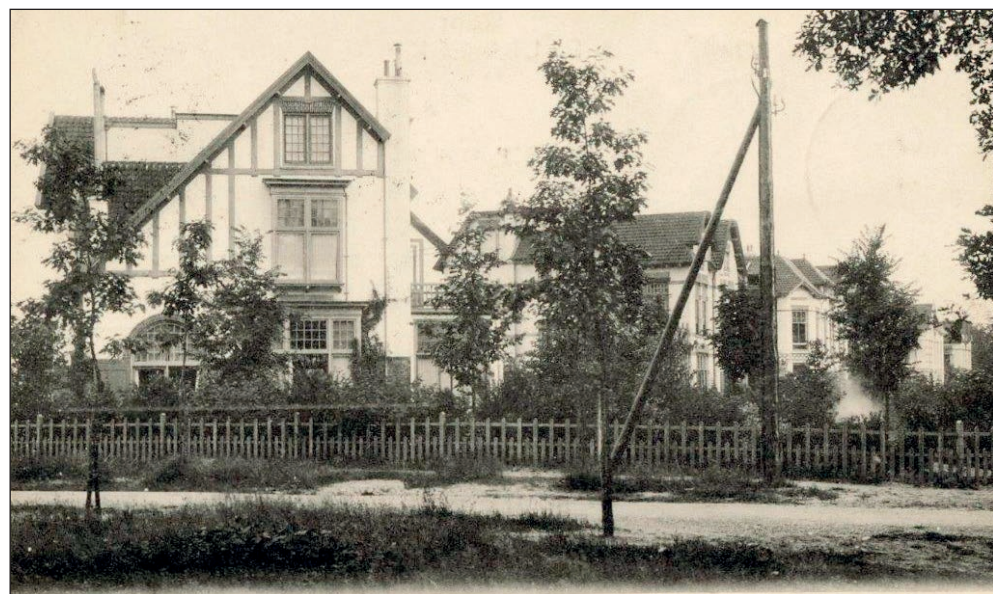
In de zomervakantie van 1942 schrijft de familie aan de rector: "Sinds enige dagen zijn wij zoo gelukkig met een tehuis voor Wim te slagen....Hij komt in een gezin met twee jongens van resp. 15 en 19 jaar oud, die beide leerlingen van de HBS met 5-jarige cursus zijn. We mogen aannemen dat 't plan bestaat hem in de 2e klasse te plaatsen". Het laatste bericht in deze geschiedenis is een brief van de rector aan de familie, waarin hij schrijft: "Wij menen gedaan te hebben wat mogelijk was, maar met allen die Wim na staan betreuren wij het ook dat de resultaten op schoolgebied niet groter konden zijn.... Het lijkt ons een hele onderneming om hem nu weer in de tweede klas van een HBS te plaatsen en wij kunnen nimmer anders dan met U van oordeel zijn, dat het waarschijnlijk te hoog gegrepen zal zijn. Maar men kan nooit weten".

En daarmee komt een einde aan het bijzondere verhaal van Wim B.

Villa's bij station op Soestdijkseweg Zuid

Gezicht op de eerste rij villa's langs de Soestdijkseweg, gezien vanaf de Nachtegaallaan naar het zuiden. Op de voorgrond de in 1903-1904 gebouwde villa Hoek en Rode (Nachtegaallaan 2). Daarnaast de dubbele villa Boschlust (278) en Rustoord (280). Publicatie: Biltse Grift nr. 8 (1904-1905), p. 13.

Soestdijkseweg Zuid, Park Vogelenzang. Gezicht op een rij villa's langs de Soestdijkseweg. Op de voorgrond de Nachtegaallaan, in 1903 als grindweg aangelegd. De villa Hoek en Rode is in 1904 gebouwd. De twee dubbele villa's daarachter dateren uit 1901. Uitgave Nauta, Velsen, nr. 4191, jaar van uitgifte: 1906-1908.